

QUÆSTIO MÈDICA,

12-

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS

manè discutienda in Scholis Medicorum, diè Jovis
undecimâ Decembris 1721.

M. JACOBO - PHILIPPO DAVIER DE BREVILLE,

DOCTORE MEDICO, PRÆSIDE.

An deceptoria in morbis, hæmorrhoscopia?

I.

MIRA fanè & stupenda quorumvis animalium compages. Nam quid in eâ non emirabitur sapiens? An concinnum & elegantem innumerabilium, quibus constant, tubulorum contextum? An perfectam & singularem viscerum structuram? An denique indeprehensum & inextricabilem functionum modum? Ut exquisita arte, sapientique consilio, partes illorum fabrefactæ, oculi, aures, cerebrum, muscoli, glandulæ, cor, pulmones, diaphragma, larinx, manus, alæ, vesicæ ad natandum, membranæ pellucidæ, animalium quorundam oculis, instar conspiciendorum obductæ, aliaque sensûs & motûs organa? De liquidis, totam corporum molem irrorantibus, quid interrogas? Quanta hîc luxuriè ludit natura? Ex quibuslibet eduliis, colore, sapore, odoreque plurimum diversis, lacteum elicit cremorem, mox in laticem purpureum convertendum; ex quo deinceps flavos, limpidos, viridescentesve liquores depromat. Quibus in efformandis tam artificiosa, ut ejus solertiam nulla ars, nulla manus, nemo opifex consequi possit indagando, nedum imitando. At enim hæc omnia universi hujus aspectabilis miracula, in Chaos antiquum relaberentur, & velut mortua laterent, nisi beato luminis rore discriminarentur. Lucem igitur rerum omnium esse pulcherrimam, & Macrocosmi animam, quis inficiabitur? Hac nihil melius, nihil optabilius mortalibus ægris, munere Dei concessum. Hujus quidem diversa phænomena, non secus ac motus reciprocus, quo maria alta tumescunt, rursusque in se ipsa recidunt, in hunc usque diem Philosophos exercuerunt labore improbo; quæ tu repetenda intelligas (sicut & rerum omnium varios colores) tanquam merum accidens, tum ex diversis radiorum luminis proprietatibus, tum ex variante molecularum, quibus componuntur, dispositione, quâ illæ, hoc vel illud genus radiorum, copiosius, quàm aliud reflectunt.

A

CONSTAT lumen partibus tum successivis, tum contemporaneis, & reflexionem, refractionemque pati aptis. Primum liquet ex eo quod in uno eodemque loco, id luminis, quod uno momento accidit, intercipere licet; & quod momento proxime sequenti advenit, permittere ut transeat: tum lumen uno eodemque tempore, in quolibet loco intercipere licet, & quovis alio loco permittere ut transeat. Ea autem luminis pars, quæ intercipitur, non potest eadem esse, atque ista, quam transire permittas. Reflexio luminis est dispositio ea, quæ radii ita comparati sunt, ut in quodcumque medium inciderint, ab ejusdem superficie, in idem rursus, unde præteriti sunt, medium reflectantur. Refractio verò, dispositio ea, quæ radii ita comparati sunt, ut in transeundo, ex uno medio translucido, in aliud refringantur, seu de viâ deflectantur. Jam verò innumeris comprobatum est experimentis, lumen Solis diversis constare radiis, ac se invicem dissociabilibus, proprio suoque seorsum, nullis reflexionibus aut refractionibus mutabili colore, rubro videlicet, flavo, viridi, violaceo, cæruleove gaudentibus. Cave tamen putes philosophicè & propriè luminis radios, dici coloratos; sed tantum secundum vulgus. Neque enim, propriè loquendo, sunt colorati, in eis nihil aliud est, nisi potentia quædam seu dispositio, quæ ita comparati sunt, ut sensum hujus vel illius coloris in nobis excitent. Quemadmodum enim sonus in campana aut chorda musica, aut quovis alio corpore sonante, nihil aliud est, nisi motus quidam tremulus, & in aëre nihil aliud, nisi motus iste à corpore sonante propagatus; in sensorio autem, motus sensus istius sub formâ soni: sic colores in rebus quidem objectis, nihil aliud sunt nisi dispositio, quæ illæ, hoc vel illud genus radiorum copiosius, quàm aliud reflectunt; & in radiis nihil aliud, nisi dispositio, quæ illi hunc vel illum motum ad sensorium transmittunt: in sensorio autem sensus motuum istorum, sub forma colorum.

III.

SANGUINIS liquor à corde, ad universam corporis peripheriam, motu propellitur irrequieto, variisque in locis, per aprata incernicula, secretis secernendis, ad cor revehitur, simili modo usque distribuendus. Dum propriis desertur canalibus & calet, homogeneus apparet omnino; luci verò & aeri expositus, diversas promittit figuras. Hæ gravem in errorem antiquos deduxere. Dum enim, in quaternario humorum sigmento stabiliendo toti sunt, aquam cruori supernatantem, utpote flavam & subpallidam, pro bile flava, sedimen circa fundum ponderosius & nigrius pro bile atra, partem cruoris rubicundiorum, pro vero sanguine, cujus fibras albicantes, quæ præcipue, ex incisâ saphanâ in tepidâ, telis araneæ similes apparent, pro pituitâ, habuere. Sed exolevit omnino celebris illa de quaternione humorum cantilena. Sæculo hoc oculatiori, ut unicum chylum, ex transmutatione alimentorum formali, nequaquam autem sola heterogeneorum appositione, sic ex chylo, unicum sanguinem agnoscimus. At enim, in extravenato sanguine, cernuntur quandoque duo vel tres vel plures liquores. Esto; sed tunc ad corruptionem disponitur & prope rat. Dum enim integer vitæ venis & arteriis continetur, nullas partes disparatas & heterogeneas prodit. Humorum ergo diversitas, in sanguine, filia mortis. Sic in lacte, non nisi validâ agitatione, sero-

3
 læ & caseosæ partes à butyraceis, coagulo vero injecto, aut acido liquore, serosæ à cæteris distinguuntur. Ex diversis quoque coloribus, diversos in sanguine humores mitte expiscari. Plurimorum accidentium sunt fœtus. Multifariam enim, mirisque modis variat sanguis, tum pro differentia vulneris, tum pro discrimine mediorum, quæ saliendo, trajicit & permeat; tum pro diversâ vasorum, quibus excipitur, aperturâ, latitudine, & profunditate; tum pro eorum appropinquatione & discretionẽ, tum denique semper pro variante ambientis naturâ. Id ipsum cuilibet experiri facillimum. Si namque cruorem, recentem & liquidum, in duas scutellas susceperis, quarum unam, in aquâ frigidâ, natandam exponas, alteram verò priori æqualem, tepore lento diutius detineas, hæc plurimum attrituoris, ostendet, illa verò nequam.

IV.

NEQVE hæc & similia, sanguinis haruspicinam exercentem expertum esse sufficit. Sciat insuper operæ pretium est, unius cujusque sanguinem, pro intimâ particularum, quibus constat, mole, figurâ, cubicâ, quadratâ, ovali, conicâ, pyramidalî, sphericâ, aliisque sexcentis, proque diverso illorum connubio; frontis, oculorum, vultusque ferè ad instar, in infinitum variare. Sic habet sanguis determinatam crasim ex molecularum, liquorem ejus constituentium, missione, saliumque harmoniâ & proportionẽ natam, unicuique animalium speciei, & in specie humana, unicuique individuo propriam, & de generationis primordiis exurgentem. Hinc singulares unicuique dotes & proprietates. Hinc consentitiæ, colorum, cæterarumque apparentium qualitatum discrimen, omnibus licet sanis existentibus. Si namque ducentorum rusticorum, æque validorum & sanorum, unico mane sanguinem à venâ tuscâ, emissum inspexeris; colorum aspectu, fundorumque diversitatibus, certè plurimum insignis videbitur; in uno enim sanguis gelatinam nigram & coctam forsân referet; in alio subviridi liquore conspersam leviter & commixtam. Alius per totum aquosus, alius mucosus erit. Quidam in fundo, alius in summitate, magis rutilus. Alteri supernabit aqua, clara, pallida, huic subflava, alteri subviridis; alteri in medio interclusa latebit; alteri denique nullibi reperibilis. Cruor alius, punctatim maculosus videbitur, alius ex rubore pallidus, alius verò, in atrum, puniceumve colorem, propendulus. Equis inde, hunc, vel illum rusticum morbo, mortive viciniorem audebit asserere? Multos enim, vidit *Ballonius*, quibus nunquam nisi impurus, ad aspectum, detrahebatur sanguis, multò vividiores longævioresque illis, quibus non nisi purus, ex tabula judiciorum, demptus erat. Nonne! in morbillis variolis, febribus malignis, quin & peste ipsa, ex omnium consensu, maximè, si unquam aliàs, sanguis censei debet corruptus? Nonne etiam in hisce morbis rutilus magis & coccineus sæpe sæpius extrahitur? Evolve scriptorum observationes, ad tædium usque reperies, non æque facillè, & tam audacter, de sanguine ferendum judicium. Multis quippe *ὀπυχλῶρεσι*, pallidis, & ferè virentibus, cùm alioquin judicasses, sanguinem colori non absimilem futurum; laudabilem tamen detractum, plurimis impurissimum semper extractum, quibus tamen mortuis, & sectis, partes omnes integræ & sanæ sunt repertæ. Aliis contra semper purus visus est, quibus tamen pulmones, aliaque viscera putrida sunt adinventæ.

QUANTA igitur, miser sanguinis haruspex, laborat in charybdi! quanta, in fraudulenta ejus jactantia, vanitas! quantus dolus! Quantum inane! Hic enim gloriabundus cruoris inspector, humoris peccantis, atque superabundantis nomen, proprietates, tum hominis illius mores, complexionem, temperamentum, inclinationem, morbi latentis speciem, magnitudinem, exitum, atque insuper mortis genus, imò & fortunatum dependentiam, velut ex sacra tripodè, arcuato supercilio, prædicere satagit. Quisquis autem humorum, in tabulâ hæmorrhoscopiæ, peccaverit, capitis diminutione illicò proscribitur infelix, mox, per infamem secessum profligandus & deturbandus. Suorum enim humorum, hæriolator ille, peculiare habet satellites, qui vinctos singulos & putrefactos, ad voluntatis imperium & lubrum educant. Quæ, cum ne ulla quidem veritatis chlamyde obvolvi videantur, agyrtas, medicastro, barbitonfores, mulierculas, scurrasque vagos deceat effutire. Ab horum enim ore pavida fugit veritas; fraudisque mancipia facti, crumenas ægrorum inhiant, illosque, multis simulationum involucris tecti; sic circumvenire student, ut cum maxime fallunt, boni & obsequiosi videantur. Nobiliores autem Medici animos erigant, nec toti sint in istis curarum sordibus, nec in his, totum medendi cardinem & rhombum versari, putent. Præceptorum divini senis memores, teneant naturas morborum esse Medicatrices, iisque ideò auscultandum usque, nequaquam autem tabulæ judiciorum, de sanguine è venis emissio. Hinc enim impostoribus ansa porrigitur; per assumpta tabefactiva, sub specioso purgationis humorum nocivorum titulo, cruorem ægrorum, putrilaginis larvæ, exhauriendi.

Ergo deceptor, in morbis, hæmorrhoscopia.

Domini Doctores Disputaturi.

<i>M. Joan. Bapt. Faustus Alliot de Mussay.</i>	<i>M. Petrus Afforty.</i>	<i>M. Petrus le Tonnel- lier.</i>
<i>M. Joan. Matthæus le Bert.</i>	<i>M. Claud. Antonius Renard.</i>	<i>M. Nicolaus Andry, Professor Regius.</i>
<i>M. Nicolaus le Tel- lier.</i>	<i>M. Franciscus Bailly.</i>	<i>M. Philippus Hecquet, antiquus Facultatis Decanus.</i>

Proponebat Parisiis DAVID VASSE, Parisinus, Baccalaureus
Medicus, A. R. S. H. 1721. à sextâ ad meridiem.